

Twee nieuwe vindplaatsen van Gouden sprinkhaan (*Chrysochraon dispar*) in de vallei van de Grote Gete

Jorg Lambrechts – januari 2006

De Gouden sprinkhaan is een sprinkhaansoort waarbij de mannetjes en vrouwtjes sterk van elkaar verschillen. De mannetjes zijn vrij klein en fluogroen, terwijl de vrouwtjes groter zijn en bruin van kleur. Bovendien is de onderzijde van de dij van de achterpoten rood gekleurd bij de vrouwtjes.

De makkelijkste manier om de soort op te sporen is auditief: de zang van de mannetjes is namelijk typisch. Het geluid doet mij sterk denken aan het geluid van mijn moeder haar stikmachien !

De Gouden sprinkhaan is ten zuiden van Samber en Maas talrijk, maar in Vlaanderen zeldzaam en ook als zodanig opgenomen in de Vlaamse Rode lijst (Decleer *et al*, 2000).

Tot voor kort waren er 2 populaties Gouden sprinkhaan bekend in Vlaams-Brabant. De eerste ontdekte ik eind jaren 90 in het wachtbekken van Miskom, in een overstromingsgebied van de Velpen dat in beheer is bij Aminal afdeling Natuur (zie Lambrechts & Guelinckx, 2000). De tweede populatie vond ik in 2001 in een overstromingsgrasland langs de Winterbeek in het Vlaams natuurreservaat 'Vallei van de Drie Beken' te Deurne-Diest (zie Lambrechts & Gabriëls, 2003).

Op 21 juni 2005 onderzocht ik samen met Robin Guelinckx het provinciaal domein Het Vinne in Zoutleeuw. We volgen daar de spectaculaire ontwikkelingen op van libellen en andere insecten, die er plaatsvinden na grootschalige natuurinrichtingswerken (in 2004). We liepen over een grote plagplaats aan de noordzijde van het meer, waar nog veel kale bodem aanwezig is, en voorts opvallend veel Zompzegge en Hazezegge groeit. De plagplaats gaat over in een nat terrein met veel Pitrus. Tussen de pitrus, op de overgang van de schaars begroeide plagplaats en de dichte ruige vegetatie, waren een tiental Gouden sprinkhanen aan het zingen.

Op 13 juli 2005 bekeken we deze locatie opnieuw. Er waren tientallen zingende Gouden sprinkhanen aanwezig op de plagplek, maar daarenboven noteerden we eveneens tientallen zangposten in een erbij aansluitend nat grasland dat in beheer is bij Natuurpunt. Het is een zeer waardevol grasland, met dominantie van Veldrus en daartussen veenmossen. In oktober ontdekten we er trouwens een zeer bijzondere paddestoel: de Adonismycena.

In dit grasland is ook de Krasser, de meest algemene sprinkhaan van Vlaanderen, talrijk vertegenwoordigd.

De toekomst van de Gouden sprinkhaan ziet er erg goed uit in het Vinne. Het gebied is door de natuurinrichtingswerken van zeer gesloten naar zeer open geëvolueerd en de grondwatertafel is flink verhoogd. De soort is zich waarschijnlijk aan het uitbreiden vanuit zijn relictpopulatie in het Natuurpuntgrasland. Het is dus dankzij het beheer dat Natuurpunt hier jarenlang uitvoerde dat deze belangrijke soort hier nog voorkomt.

Voor Gouden sprinkhaan valt de piek van de activiteitsperiode al vroeg (juli). Voor de meeste andere sprinkhanen is dit augustus. Eind juni is zelfs al een zeer geschikte periode om de soort op te sporen het geluid valt dan beter op omdat de aantallen van andere zingende sprinkhanen dan nog beperkt zijn. Kevin Lambeets meldde me dat hij eind augustus in het Vinne al tevergeefs zocht naar de Gouden sprinkhaan.

Op 29 augustus 2005 ontdekte ik nochtans nog een zingend mannetje Gouden sprinkhaan op een andere locatie, namelijk in de vallei van de Grote Gete te Drieslinter (Linter). De vindplaats was een soortenarm (zeer weinig plantensoorten) grasland met zeer dichte vegetatie, vlakbij het Natuurpunt reservaat Viskot. Het dier had geen vaste zangpost maar versprong voortdurend. Het was duidelijk een zwerver. Ik zocht dezelfde dag in de directe omgeving nog op heel wat kansrijke plaatsen naar deze soort, maar tevergeefs.

De vallei van de Grote Gete is een erg brede, vlakke vallei met een zeer uitgestrekt grasland areaal. Verder onderzoek zou hier nog populaties Gouden sprinkhaan en andere bijzondere insectensoorten aan het licht kunnen brengen.

Referenties

DECLLEER, K; H. DEVRIESE; K. HOFMANS; K. LOCK, B. BARENBURG & D. MAES (2000). Voorlopige atlas en 'rode lijst' van de sprinkhanen en krekels van België. Saltabel i.s.m. IN en KBIN, rapport IN2000/10.

Lambrechts, Jorg & Robin Guelinckx (2000). *Bijzondere sprinkhaansoorten in Oost-Brabant*. Natuurpunt Oost-Brabant vzw. Jaarboek natuurstudie 1: 22-29.

Lambrechts, Jorg & Jan Gabriels (2003). *Studie van het abiotisch en biotisch milieu van de Vallei van de Drie Beken. Deel III: fauna*. Aeolus in opdracht van Aminimal afdeling Natuur.